

I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny

W dn. 20–24 czerwca 2021 r. w Lublinie odbył się I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny „Etnolingwistyka – bilans dyscypliny: stan badań, metody i postulaty badawcze”. Patronat nad tym ważnym wydarzeniem, mającym na celu wymianę myśli naukowej w gronie polskich oraz zagranicznych etnolingwistów, objął rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Organizacji kongresu podjęli się naukowcy z Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów, Komisji Etnolingwistycznej Komitetu Językoznawstwa PAN, Instytutu Filologii Polskiej UMCS, Instytutu Neofilologii UMCS, Instytutu Sławiastyki PAN i Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu.

Skład komitetu organizacyjnego wydarzenia tworzyli: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, przewodnicząca (Instytut Filologii Polskiej UMCS), dr hab. Joanna Szadura, sekretarz (Instytut Filologii Polskiej UMCS), dr hab. Marta Nowosad-Bakalarczyk (Instytut Filologii Polskiej UMCS), dr hab. Ewa Białek (Instytut Neofilologii UMCS), dr hab. Adam Gład, prof. UMCS (Instytut Neofilologii UMCS), dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS (Instytut Neofilologii UMCS), dr Dorota Pazio-Wlazłowska (Instytut Sławiastyki PAN), dr hab. Beata Żywicka (PWSW w Przemyślu). W skład komitetu honorowego weszli profesorowie z Polski oraz zagranicy, m.in. z Australii, Belgii, Białorusi, Czech, Rosji oraz Ukrainy: prof. Anna Wierzbicka, dr h.c. UMCS (Uniwersytet w Canberra), dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. dr hab. Robert Litwiński, dyrektor IFP UMCS prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska, dyrektor IS PAN prof. dr hab. Anna Zielińska (Warszawa), a także: dr hab. Dejan Ajdačić, prof. UG (Uniwersytet Gdański), prof. Nikołaj Antropov (Białoruska Akademia Nauk), prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (IFP UMCS, Lublin / PAU, Kraków), prof. Elena Berezovič (Uniwersytet w Jekaterynburgu), prof. Pavlo

Hrycenko (Ukraińska Akademia Nauk), prof. Galina Javorska (Uniwersytet w Kijowie), prof. Svetlana Tolstaja (Rosyjska Akademia Nauk), prof. Irena Vaňková (Uniwersytet Karola w Pradze), prof. Aleksey Yudin (Uniwersytet w Gent). Organizację kongresu dofinansowano ze środków grantu Ministerstwa Edukacji i Nauki (moduł „Doskonała Nauka”), kierownik projektu: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska.

Udział w konferencji zgłosiło 121 referentów z 16 krajów: Australii, Austrii, Belgii, Białorusi, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Francji, Hiszpanii, Litwy, Macedonii, Polski, Rosji, Serbii, Słowacji i Ukrainy. W związku z sytuacją epidemiczną obrady miały charakter hybrydowy. Obrady stacjonarne, w których wzięli udział moderatorzy z Lublina, odbyły się w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. Z kolei obrady plenarne transmitowano na żywo za pośrednictwem mediów społecznościowych. Kompleksową obsługą techniczną spotkania zajęło się LCK. Uczestnicy kongresu oraz pozostali moderatorzy z Polski i zagranicy łączyli się za pośrednictwem platformy ZOOM.

Zgodnie z założeniem inicjatora i głównego organizatora wydarzenia prof. dr hab. Stanisławy Niebrzegowskiej-Bartmińskiej I Międzynarodowy Kongres Etnolingwistyczny był okazją do prezentacji różnych szkół i badań etnolingwistycznych oraz indywidualnych projektów badawczych poświęconych relacji między językiem a kulturą. Prof. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, otwierając kongres, podkreśliła znaczenie tego spotkania dla rozwoju oraz transferu myśli etnolingwistycznej w skali słowiańskiej, europejskiej oraz ponadeuropejskiej. Rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski docenił międzynarodowy wymiar oraz rangę odbywającego się w Lublinie wydarzenia, wyraził uznanie dla trudu organizacyjnego lubelskich

Źródło: www.facebook.com/fp/UMCULublin

Źródło: www.facebook.com/fp/UMCULublin

naukowców, podkreślił też wkład prof. Jerzego Bartmińskiego w rozwój etnolingwistyki. Na sprawne budowanie zespołów badawczych przez założyciela lubelskiej szkoły etnolingwistycznej zwrócił uwagę dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński, który odnotował zarazem międzynarodowy charakter kongresu oraz rozmach wielotorowych działań prowadzonych przez prof. Stanisławę Niebrzegowską-Bartmińską oraz prof. Jerzego Bartmińskiego. Wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS zauważyła, że kongres to wydarzenie naukowe, które będzie wytyczało nowe ścieżki i nowe kierunki badań. Dyrektor Instytutu Sławiastyki PAN prof. dr hab. Anna Zielińska określiła kongres mianem nowego otwarcia etnolingwistyki.

Obrady plenarne poświęcono takim tematom jak: Pojęcia, metody, granice etnolingwistyki; Etnolingwistyka w krajach słowiańskich; Etnolingwistyka w krajach słowiańskich i bałtyckich; Problemy geografii lingwistycznej; Pamięć i niepamięć w języku i kulturze; Perspektywy etnolingwistyki; Prezentacja leksykonów, słowników i baz danych. Wykłady inauguracyjne wygłosili: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński, prof. Svetlana Tolstaja (Moskwa), prof. Anna Wierzbicka (Canberra), prof. Galina Javorska (Kijów) oraz prof. Nina Mečkovskaja (Mińsk). Referat prof. Jerzego Bartmińskiego został poświęcony lokalnemu, narodowemu oraz transnarodowemu wymiarowi etnolingwistyki. Referat prof. Stanisławy Niebrzegowskiej-Bartmińskiej wygłoszony w sekcji pt. „Etnolingwistyka w krajach słowiańskich” dotyczył lubelskiej etnolingwistyki kognitywnej. Ostatniego dnia uczestnicy kongresu wysłuchali wykładu prof. Jamesa W. Underhilla (Rouen, Francja), prof. Aleksandra Bogomolova (Kijów) oraz dr. hab. Przemysława Łozowskiego, prof. UMCS. Obrady plenarne zamknęły wystąpienia prof. dr. hab. Jerzego Bartmińskiego, dr Doroty Pazio-Włazłowskiej oraz dr hab. Beaty Żywickiej poświęcone projektowi LASiS: *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów – stan obecny i perspektywy kontynuacji*. Historię pionierskiego projektu lubelskich etnolingwistów pt. *Słownik stereotypów i symboli ludowych* przybliżyła dr Katarzyna Prorok (Pracownia Etnolingwistyczna IFP UMCS), zaś bazę Folbas mającą zastosowanie we

współczesnych badaniach etnolingwistycznych omówiły dr Anna Kaczan (Pracownia Etnolingwistyczna IFP UMCS) i dr hab. Joanna Szadura (IFP UMCS).

Obrady kongresu toczyły się w 19 sekcjach, takich jak m.in. Etnolingwistyka a gramatyka; Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów; Conceptsfera rodziny; Wartości i ich hierarchie; Pogranicza etnolingwistyki i tradycje etnolingwistyczne w Polsce; Od danych językowych do danych niewerbalnych; Stereotypy i koncepty językowo-kulturowe. Odbyło się też posiedzenie Komisji Etnolingwistycznej przy MKS, a jeden z wieczorów usświetnił koncert zespołu Orkiestra św. Mikołaja (ACKiM Chatka Żaka).

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, poza gronem organizatorów, licznie reprezentowali także inni prelegenci z Instytutu Filologii Polskiej, Instytutu Neofilologii, Instytutu Nauk o Kulturze, Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach: prof. dr hab. Jan Adamowski, dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS, dr Anna Kaczan, dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, dr Monika Łaszkiwicz, dr Agnieszka Mierzwińska-Hajnos, prof. dr hab. Anna Pajdzińska, prof. dr hab. Halina Pelc, dr hab. Dorota Piekarczyk, prof. UMCS, dr Katarzyna Prorok, dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS, dr hab. Petar Sotirov, prof. UMCS, dr Sebastian Wasuita, dr hab. Marta Wójcicka, prof. UMCS.

Na zakończenie I Międzynarodowego Kongresu Etnolingwistycznego prof. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska wyraziła wdzięczność członkom komitetu organizacyjnego za współpracę. Podziękowania skierowała także pod adresem włączonych w działania studentów i doktorantów (członków Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów, opiekun dr hab. Joanna Szadura, i Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów, opiekun dr hab. Ewa Białek) oraz wszystkich uczestników spotkania.

W podsumowaniu I Międzynarodowego Kongresu Etnolingwistycznego prof. Jerzy Bartmiński podkreślił, że zespół badaczy etnolingwistów nie tylko prowadzi wspólne badania, ale też tworzy swego rodzaju wspólnotę naukową. Najlepszym świadectwem pozytywnego odbioru wydarzenia, jego rozmachu oraz poczucia wspólnotowości są liczne podziękowania uczestników kongresu przesyłane za pomocą cza-

tu w aplikacji ZOOM, które na zakończenie odczytała prof. dr hab. Anna Turgra, m.in.: *Дякую за цей конгрес і за свято науки і спілкування!, Thanks very much to the organizers and everyone. It was a great event in all senses!, Огромное спасибо за встречу, интереснейшие доклады, самоотверженность организаторов и настоящий праздник этнолингвистики!, Огромне подziękowania i słowa najwyższego uznania za to niezwykle i wspaniałe spotkanie. Wielkie podziękowania należą się oczywiście Profesorom*

wi Jerzemu Bartmińskiemu, który nas zjednoczył w rodzinny krąg etnolingwistów.

*Dr hab. Ewa Białek
Instytut Neofilologii UMCS,
członek komitetu organizacyjnego*

Linki do informacji o kongresie oraz transmisji obrad plenarnych i fotorelacji:
www.facebook.com/MKELublin,
www.umcs.pl/pl/kongres-etnolingwistyczny-2021,18503.htm

„Wiosenne prezentacje” – XIII sympozjum naukowe doktorantów

9 czerwca 2021 r. odbyło się sympozjum doktoranckie „Literatura i okolice – »miejsca wspólne«”, zorganizowane przez Katedrę Literaturoznawstwa Słowiańskiego UMCS. Było to XIII spotkanie z cyklu „Wiosenne prezentacje” zainicjowane i moderowane przez prof. dr hab. Marię Cymborską-Lebodę. Od 2008 r. w tej cyklicznej konferencji udział biorą doktoranci literaturoznawcy z Zakładu Literatury i Kultury Rosyjskiej, a obecnie z Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego UMCS.

Podczas tegorocznego spotkania, zorganizowanego w formie online, rezultaty swoich badań naukowych zaprezentowali: mgr Elwira Michalska (*Między mądrością a świętością, czyli o koncepcji władzy w powieści Michaiła Chieraskowa „Kadmos i Harmonia”*, promotor: dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS), mgr Jekatierina Mielniczuk (*Концепт и символика рыцаря 100 лет спустя: „Бедный рыцарь” Елены Гуро и „Рыцарь кубков” Терренса Малика*, promotor: prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda) i mgr Emil Chról (*Монодрамы Неды Нежданы*, promotor: prof. dr hab. Siergiej Kowalow).

Ponadto program wzbogacony został o gościnne wystąpienia *visiting professors* z zagranicznych ośrodków badawczych: prof. Luby Jurgenson z Université Paris Sorbonne oraz prof. Aleksandra Miedwiediewa z Tiumeńskiego Uniwersytetu Państwowego. Prof. Jurgenson przedstawiła wyniki badań zawarte w monografii naukowej poświęconej recepcji Gułagu w refleksji i w ocenie inte-

lektualistów włoskich i francuskich (*„Зеркало Гулага” на Западе. Реценция советских политических репрессий во французской и итальянской культурах. Книга-проект*). Monografia powstała we współpracy z prof. Claudią Pieralli z Uniwersytetu Florenckiego. Prof. Miedwiediew zaś opowiedział o projekcie *„Ссылка, изгнание, эмиграция: самосознание, ответственность и сочувствие в зеркале эго-документов и фикциональной литературы”*, który dotyczy organizacji cyklicznych konferencji oraz publikacji wyników badań. W dyskusji wzięli udział: prof. Claudia Pieralli, prof. Jordan Ljuckanow z Bułgarskiej Akademii Nauk oraz prof. Monika Sidor z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Do dyskusji włączyli się także pracownicy Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego UMCS: prof. Maria Cymborska-Leboda, prof. Joanna Tarkowska, prof. Siergiej Kowalow i dr Małgorzata Ułanek.

W konferencji uczestniczyło ponad 60 osób, w tym pracownicy Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego, Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego i innych jednostek, jak również studenci rusycystyki i ukrainistyki UMCS. Dzięki udziałowi gości z czterech zagranicznych ośrodków naukowych tegoroczne sympozjum zyskało wymiar międzynarodowy. Organizacją techniczną konferencji zajęły się: dr hab. Agnieszka Gozdek, dr Małgorzata Ułanek i mgr Jekatierina Mielniczuk.

Małgorzata Ułanek